

ABSZTRAKT

A második vagy idegen nyelv (L2) elsajátításával kapcsolatos kutatások sora tárta fel az elmúlt néhány évtized során, hogy az olyan egyéni különbségek, mint a nyelvtanulási motiváció, a kommunikációs hajlandóság és a szorongás, jelentős szerepet játszanak a nyelvtanulás folyamatában és annak eredményességében. Ezen változók közötti bonyolult kölcsönhatást máig nem sikerült teljesen feltérképezni, mivel ezek a tényezők dinamikusak, kontextus-specifikusak, és eltérően működhetnek különböző nyelvtanulók és tanulási környezetek esetében. A disszertáció fiatal etióp felnőttek körében végzett keresztmetszeti kvantitatív kutatásokra épül, akik az angol idegen nyelvként tanulják középiskola utáni oktatási intézményben (ISCED 4). A kutatás a résztvevők motivációs L2 érendszer, nyelvtanulási tapasztalataik, valamint a kommunikációs hajlandóságuk közötti kapcsolatokat vizsgálja különböző kontextusokban (nyelvórán belül, azon kívül, ill. digitális környezetben). Ezek mellett a nyelvtanulással és nyelvhasználattal kapcsolatos (azt akadályozó debilitatív, és azt támogató facilitatív) szorongásuk és az angol nyelvtudásuk közötti összefüggések is a vizsgálatok tárgyát képezték. A kvantitatív keresztmetszeti kutatómódszertan alkalmazása különösen előnyös, mivel az olyan változók, mint a nyelvtanulási motiváció, a szorongás és a kommunikációs hajlandóság jelentősen változhatnak az idő múlásával különböző kontextusokban.

A disszertáció négy empirikus vizsgálatban keresett válaszokat a fenti tényezőkkel kapcsolatos kutatási kérdések megválaszolására. Az első (Welesilassie & Nikolov, 2022) vizsgálat célja az adaptált L2 motivációs érendszer (Dörnyei, 2005, 2009 L2MSS) keretrendszerének értékelése volt eddig nem vizsgált etiópiai nyelvtanulási környezetben, valamint az L2MSS és az L2 szorongás közötti kapcsolatot vizsgálta. A tanulmány megerősítette az L2MSS-t és nyelvi szorongást vizsgáló kérdőívek megbízhatóságát és érvényességét az etióp oktatási kontextusban. Az eredmények azt mutatták, hogy az L2MSS három komponense közül a L2 én kapta a legmagasabb átlagpontszámot, ezt követte az ideális L2 én, és a nyelvtanulási tapasztalatot értékelték a legalacsonyabbra a válaszadók. Ezen túlmenően a debilitatív szorongás magasabb átlaga volt jellemző a facilitatív szorongáshoz képest, valamint az ideális L2 én és a tanulási tapasztalat közötti erős szignifikáns pozitív kapcsolat, és gyenge pozitív, statisztikailag szintén szignifikáns kapcsolat jellemezte az ideális L2 ént és a debilitatív szorongást. Az eredmények alapján felvázolhatóvá váltak a lehetséges beavatkozási és fejlesztési területek a nyelvtanulásban.

A második (Welesilassie & Nikolov, felülvizsgálat alatt) tanulmány az L2 motiváció, a szorongás és az angol nyelvtudás közötti kapcsolatot vizsgálta szintén etióp diákok körében. A javasolt modellt, amely magában foglalta az L2MSS összetevőit, a debilitatív szorongást, a facilitatív szorongást és az angol nyelvtudást, SEM segítségével teszteltem. Az L2MSS három komponensét független változókként szerepeltek. Ugyanakkor az angol nyelvtudást, a debilitatív szorongást és a facilitatív szorongást függő változóként kezeltem. Az eredmények azt mutatták, hogy az L2MSS három eleme jelentős és pozitív hatással volt az angol nyelvtudásra. Az ideális L2 én és a nyelvtanulási tapasztalat segített csökkenteni a legyengítő (káros) szorongást, míg az elvárt L2 én mértéke növelte azt.

A harmadik (Welesilassie & Nikolov, 2024) tanulmány a hallgatók L2MSS, L2 kommunikációs hajlandósága (L2WTC) és angol nyelvtudás közötti összefüggések feltárására összpontosított. A javasolt modell teszteléséhez strukturális egyenletmodellezést (SEM) használtam. Az L2MSS komponensei, beleértve az ideális L2 ént, az elvárt L2 ént és a

nyelvtanulási tapasztalatokat, független változók voltak, miközben az L2WTC, valamint az osztálytermen belül, és azon kívüli tényezőket az angol nyelvtudással együtt függő változóként kezeltem. Az angol nyelvtudást független változóként is elemeztem az L2WTC-re gyakorolt hatásának vizsgálatára az osztálytermen belül és kívül. Az eredmények azt mutatták, hogy míg az elvárt L2 én skála átlagos pontszáma az középtérték felett volt, az ideális L2 én és a tanulási tapasztalatok átlagértéke ezek alatt volt. A tanulók alacsony szintű L2WTC-ről beszéltek az osztálytermen belül és kívül, és alacsonynak ítélték meg az angol nyelvtudást. A modellben szereplő L2MSS komponensei statisztikailag szignifikáns pozitív korrelációt mutattak egymással, valamint az L2WTC-vel mind az osztálytermen belül, mind azon kívül, és az angol nyelvtudással. Pontosabban, az L2MSS komponensek szignifikáns pozitív hatást mutattak a függő változókra, kivéve az ideális L2 éntől az osztálytermen kívüli L2WTC-ig vezető utat, amely nem volt szignifikáns. Az angol nyelvtudás szignifikáns pozitív előrejelző hatást mutatott az L2WTC-re az osztálytermen belül és kívül.

A negyedik tanulmány (Welesilassie & Nikolov, sajtó alatt) az nyelvtanulási és nyelvhasználati (L2) szorongás, az L2WTC és az angol nyelvtudás közötti kölcsönhatást vizsgálta. SEM-et használtam a javasolt modell tesztelésére, amely magában foglalja ezeket a változókat. A debilitatív szorongást és a facilitatív szorongást független változóként kezeltem. Ugyanakkor az angol nyelvtudás és az L2WTC különböző helyszíneken (tanteremben, iskolán kívül és digitális környezetben) függő változóként szerepeltek a modellben. Ezenkívül az angol nyelvtudás független változóként szerepelt az L2WTC-vel való prediktív kapcsolatának feltárásához a három kontextusban. Az eredmények azt mutatták, hogy az etióp tanulók alacsony szintű L2WTC-t mutattak a különböző körülmények között, gyengítő szorongásuk beárnyékolta a szorongás pozitív aspektusait, és angol nyelvtudásuk szintje viszonylag alacsony volt. Ezenkívül a debilitatív szorongás negatív hatással volt mind a kommunikációs hajlandóságra, mind az angol nyelvtudásra, míg a facilitatív szorongás mindkettőre pozitív hatást gyakorolt.

A disszertációban a négy vizsgálatot külön elemeztem, majd egy átfogó összegzésben szintetizáltam az eredményeket, és azokat a szakirodalom tágabb kereteiben helyeztem el, hogy megindokoljam a kutatási területen belüli jelentőségüket. Ezeknek az eredményeknek az elméleti keretekre és a gyakorlati alkalmazásokra gyakorolt hatásait széles körben megvitattam, hangsúlyozva lehetséges hatásukat és hozzájárulásukat a vizsgált területekhez. Végül kritikusan áttekintettem a tanulmány korlátait, a kutatások lehetséges hiányosságait, ezáltal biztosítva az eredmények átláthatóságát és validitását. Az átfogó elemzés betekintést nyújt további tudományos kutatások javasolt területeibe, lehetőséget kínálva a jövőbeli vizsgálathoz és az egyéni különbségek vizsgálatának további lehetőségeibe.

Kulcsszavak: 2. motiváció, 2. szorongás, 2. kommunikációs hajlandóság, 2. jártasság